5853 Ե· 1887 ԱՊՐԻԼ 16 ԲԷՆԶՇԷՆՊԻՇ 28 ԻՆՃԻ ՕԷՆԷ ԱԼԱՖ· 28 ԱՊՐԻԼ Ն· 5853

ՖԻԵԱԹԼԱՐ
Մեծագոյն մասով 8
Ամբողջ տարի 4
Իւրաքանչիւր օրագրի 40 փարա·

Մասիսի Աշխատանքի

ԻՆԹԱՐԱԹ
Հանրային շահերուն հետևողութիւն։
Գին 40 փարա·

ԲՈՍՊԱՆԱ ԻՒՃՐԷԹԻ ՊԻԶԷ ԱՅԻՏ ՏԻՐ
ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ե· ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԳԱԼԱԹԱ ԻՍՍԻ ԽԱՆ ՆԻՒՄԷՐՈ 41
١٣٠٣ ՆԻՍԱՆ ١٦ ١٣٠٢ ՇԱՊԱՆ ٥

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

—o—

Սոֆիա 25 ապրիլ

Հէյլեէթի Նիւապէթ, Ընթանտարտ գազէթասրնէն Սոֆիատա. քի մուխպիրի, Մ. Շիրոլուն միւ. վէքիլլէրի օրան, Ինկիլիզ սէրմա. եէտարանէնտան 25 միլիոն ֆրանգ պիր իսթիգրազ ագտընա մուվաֆ. ֆագ օրմուշ տուր։

Պէլկրատ 25 ապրիլ

Սէրպիսթան գրրալը, պաշ վէ. քիլ Մ· կարաշանէնին իսթիֆասընը գազուլ իթմիշ տիր, իշպու թէ. պէտտիւլ Սէրպիսթանէն Բուսիա իլէ մուգարէնէթինէ մէյեալ պու. լունտուղունա էվարէ ատտ օրու. նուեօր։

Բարիս 25 ապրիլ

Պէրլինտէ Ֆրանսա էլչիսի Մ. Հէրպէթ, Բայնի վագասընա տա. յիր, Ֆրանսա տէվլէթի թարաֆը. տան իճրա օրունան թահգիգաթ լայիհասընը պու կիւն բրէնս Պիզ. մարգա իթա, վէ բրէնս Պիզմարգ, իշպու լայիհայը Ալմանեա մէէմուր. լարը թարաֆընտան իճրա օրունան թահգիգաթ լայիհասը իլէ մուգա. պէլէ իտէճէք տիր։

Բարիս 26 ապրիլ

Խարիճիեէ նազիրը Մ. Ֆիլորանս Բայնի հատիսէսի իւզէրինէ Պէրլինէ պազը էվրագ տախի իրսալ իլէմիշ տիր, Մ. Շընէպէլին բուսուեա տիւ. չիւրիւլտիւկիւնիւ մուսատտագ օ. ղան Ալմանեա գոմիսէրինին ֆոթոկ. րաֆ ըէսմի իլէ, մէքթուպլարը տա. խի, էվրագը միզքիւրե մէեանը. տա մէվճուտ տուր։

Պէրլին 26 ապրիլ

Ալմանեա խարիճիեէ նազիրը գօնթ տը Պիզմարգ, Ֆրանսա հիւ. քիւմէթի թարաֆընտան Բայնի վա. գասը հագդընտա, իճրա օրու. նան թէտգիգաթա տայիր էվրագը ալտրգտան սօնրա, Ֆրանսանէն Պէրլին սէֆիրի Մ, հէրպէթէ Ալ. մանեա հիւքիւմէթի թարաֆընտան վագայի մէզքիւրե իչին, էմր օ. լունան թէտգրգաթը, հէնուզ ըէ. սիտէյի հատտը իսթամ օրմատը. ղընը պէեան իթմիշ տիր։

Վիէննա 26 ապրիլ

Իմբէրաթոր Ֆրանսուա Ժոզէֆ թարաֆընտան, մէճլիսի վիւքէլա ըէյիսի վէ խարիճիեէ նազիրը գօնթ Գալնօքիեէ Թէվազօնտոր նիշանը ի. թա օրունմուշ տուր։

Պիւքրէշ 26 ապրիլ

Սոֆեատան վիրուտ իտէն սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկար իս. թիգրազը հագդընտա ճէրէեան ի. տէն միւզաքէրաթ նէթիճէրէզիր օ. ղամամը տը։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

—o—

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

—

Տիեարպէքիր խանէանընտան իզզէթլու Սայիտ Ղալիպ էֆէնտի. եէ բիւթպէյի սանիեէ սընըֆը սա. նիսի,

Եէմէն վիլաեէթի տախիլինտէ քեային Թաազ սանճաղը միւթէ. սարրըֆլըղը, վիլաեէթի մէզքիւրե մէքթուպճուլուղունտան միւնֆա. ոլ իզզէթլու Մահմուտ պէյէ թէֆվիզ,

—Տիեարպէքիր վիլաեէթի տա. խիլինտէ քեային Սիլվան գազասը գայիմագամլըղը, Ամիեէ գայի. մագամը Սայիտ էֆէնտիեէ,

Վիլաեէթի մէզքիւրե տախիլին. տէ քեայէն Ամիեէ գայիմագամ. լըղը, գայիմագամ միլազիմլէրին. տէն ճէմալ էֆէնտիեէ,

Գարասի վիլաեէթի տախիլինտէ քեային էզինէ գազասը գայիմա. գամլըղը, Թէրամա գայիմագամը բիֆաթլու Բաղիպ պէյէ,

Թըրապիզօն վիլաեէթի տախի. լինտէ քեային, Թէրամա գայիմա. գամլըղը էզինէ գայիմագամը Հիւ. սէյին Վասֆը էֆէնտիեէ,

Մամուրէթ իւլ ազիզ վիլաեէթի տախիլինտէ քեային, Պէհէթի գա. յիմագամլըղը, Բազարճըգ գայիմա. գամը խալիտ էֆէնտիեէ։

Հալէպ վիլաեէթի տախիլինտէ քեային, բազարճըգ գազասը գա. յիմագամլըղը գայիմագամ միւա. զիմլէրինտէն Իպրահիմ Հազկը է. ֆէնտիեէ թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

Մէքեաթիպի ումումիյէեի ասքէ. րիեէ նազրը, Ֆէրիդ սատատէթլու Զէքի բաշա հազրէթլէրինէ, պի. ռինճի ռիւթպէտէն նիշանը ալիի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

Զաթը սամիի հազրէթի Սատ. ըազամի վէ Շուրայի տէվլէթ ըէ. յիսի Արիֆի բաշա վէ խարիճիեէ նազրը Սայիտ վէ սաիեէ նազրը ճէվտէթ բաշալար հազարաթընտան միւրէքքէպ գոմիսիեօնը ալի, էվ. վէլքի կիւն Պապը ալիտէ ազատ իճթիմա իտէրէք, մէսայիլի հազրէ հազգընտա կէճ վագթա գատար միւզաքէրաթտա պուլունմուշլար տը։

—Հիւքիւմէթի սէնիյէ իլէ, պարօն Հիրշ պէյինտէ, միւնազա իւնֆիհ օլան հիսապաթը թէտգրգ վէ բուլեէթի զըմնընտա, խարիճիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի հուգուգ միւ. շավիրլէրի իլէ, Պարօն Հէրշին վէ. քիլէրինտէն միւրէքքէպ օլան գո. միսիեօն, էվվէլքի կիւն խարիճիեէ տայիրէսինտէ ագատը իճթիմա իթ. միշ տիր։

—Անատօլու շըմէնտըֆէրլէրինին ինչասը հագգընտա, կէրէք զըրա. աթ օտասը ըէյիսի սատատէթլու Նէ. ճիպ բաշա հազրէթլէրի վէ կէրէք Մ. Տօնօն թարաֆընտան վէրիլէն լայիհալարտան, հանկիսինին սալ. թանաթը սէնիյէ մէնաֆիինէ մու. վաֆֆըգ իտուկի մէսէլէսի, մէճ. լիսի խատսը միւքէլաճա տէրտէսթի թէտգիգ վէ թէղէքքիւր օլտու. ղունտան, պու պապատ հէնուզ պիր գարարը գաթի վերիլմէտիկի իչիտիլմիշ տիր։

—Ասալէթլու սըր Տըրիմոնտ Ու. օլֆ ճէնապլէրի, էվվէլքի կիւն Պապը ալիեէ կիտիպ, զաթը սամիի հազրէթի Սաարազամի վէ խարի. ճիեէ նազրը Սայիտ բաշա հազ. ըէթլէրի իլէ միշարիլէյհ պէյինտէ Մ·ըսըր մէսէլէսի հագգընտա միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ տիր. Սըր Հանրի, մուախիսէրէն խարի. ճիեէ տայիրէսինէ կիտէրէք, խա. րիճիեէ միւսթէշարը Սրթին էֆէն. տի հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Իթալեանըն Տէրսաատէթ սէ. ֆիրի պարօն Պրլան ճէնապլէրի ի. լէ տիւվէլի մուազզամ պաշ թէր. ճէմանլարը, էվվէլքի կիւն Պապը ալիեէ կիտէրէք խարիճիեէ միւս. թէշարը Արթին էֆէնտի հազրէթ. լէրի իլէ միւլագաթ իթմիշլէր-տիր։

—Վէպայի պագրի խասթալըղը. նըն մէմալիքի Շահանշահէն քեամի. լէն տէֆ վէ իզալէսի իչին իթթի. խազ վէ իճրասը լազըմ կէլէն թէ. տապիրի միւպէյեին օլարագ պիր բարօրթ թանզիմ, վէ մէրճիինէ թագտիմէ մէէմուր օլան գոմիսի. եօնուն սօն իճթիմահ, սէր պէեա. թըը Օսման բաշա հազրէթլէրինին թահթը ըիեասէթինտէ օլմագ իւզ. ըէ, չըզան մարտըն սթուզունտա վուգու պուլմուշ օլմաղլէ, մէզքիւր բաբօրթ ազ վագըթ զարֆընտա մէճլիսի խասսը վիւքէլաեա թագ. տիմ օլունտուգտան սօնրա, պա իր. ատէյի հազրէթի Բատիշահի թաս. տիգ գըլընմըշ տըր· (Սբհհեր)

—Ճանիք միւթէսարրըֆը սա. պըգ աթուֆէթլու հաճի Հասան պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի, տիւն. քի կիւն Տէրսաատէթ կէլմիշլէր տիր։

—Բուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ վէ մատամասը, սալը ագշամը սէ. ֆարէթ մայէթի վարօրու Թամա. նա բոքիպէն, Պիւեիւք Սատեա կիտիպ, պիր ագշամ օթուրատուգ. տան սօնրա, տիւն ավոէթ իթմիշ. լէր տիր։

—Եունան տէվլէթինին Տէրսաա. տէթ սէֆիրի Մ. Դունտուրեօթի, տիւնքի կիւն մապէյնի Հիւմաեու. նը միւլիւքեանէեէ ճէլպ վէ տա. վէթ իլէ, հուզուրը մէքեարիճի. չուրը ճէնապը Բատիշահիեէ գա. պուլ պույրուլմագ չէր. ֆինէ նայիլ օլտուղու զազէթալարտա կէօրիլ. միշ տիր։

—Պօրտուր սանճաղը միւթէսար. ըրֆը իքէն, ախիրէն Կիւմիւշխանէ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղընա թահվիլի մէէմուրլիյէթ իթմիշ օ. լան աթուֆէթլու Ֆրիդ պէյ է. ֆէնտի հազրէթլէրի, բազար էր. թէսի կիւնիւ Տէրսաատէթ վասըլ օլմաղլէ, տօղրուճա մապէյնի հիւ. մաեունը ճէնապը Միւլիւքեանէեէ ազիմէթլէ, վաղիֆէի մուգատաէ. սէյի ուպուտիյէթի իֆա էյլէմիշ, վէ սէլամը սէլամէթ էնճամը ճէ. նապը Թաճատարիկէ նայիլիյէթլէ, իքթիսադը շէրէֆ վէ միւպահաթ իթմիշ տիր։

—Մուգավէլաթ մուհարրիրլէրի, քէֆիլին տէրէճէյի իգթիսադընը թաստիգ իտիպ, խիլաֆը վագը թաստիգտէն տախի մէսուլ թու. թուլաճագլարընա նէզարէն, էսա. սէն քէֆալէթ կիպի քիֆիլանըն իզթիտարը մալիլէրի եօզլամաշէ. հատէթլէրինտէ տախի մուգավէ. լաթ մուհարրիրլիքլէրի թարաֆըն. տան թաստիգ օլունմագ լազըմ կէ. լէճէկի, տախիլիեէ նէզարէթի ճէ. լիլէսինտէն թամիմէն վիլաեաթա պիլտիրիլմիշ տիր։

—Բօմանեա հիւքիւմէթինէն Տէր. սաատէթ սէֆիրի էսպագը օլուպ, պիր միւտտէթտէն պէրու Վիէննա սէֆարէթինտէ պուլունան Մ· Մավ. րօկէնինին, պու քէրրէ շէհրի մէզ. քիւրտէ վէֆաթ իթտիկի Վիէննա զազէթալարընտա օգունմուշ տուր։

—Բէօրրիւ իւզէրինտէ պապասը Խաչիկի գաթլ իթմէսինտէն տօլաեը մէվզուֆ պուլունան Գէորգուն, մահքէմէյի թէմեիզտէն նագլէն, էվվէլքի կիւն մահքէմէյի ճինա. եէթտէ բուլեէթ օլունան սօն մու. հաքէմէսինտէ, 15 սէնէ միւատտէթ. լէ քիւրէկէ գօնուլմասընա տէօր. տիւնճիւ տէֆա օլարագ միւթէֆ. ֆիքէն գարար վերիլմիշ տիր։

—Ինկիլթէրրա սէֆարէթի քէ. թէպէսինտէն Մ. Ֆան Թարաֆը. ռան, էվվէլքի ագշամ Սըր Տըրի. մոնտ Ուօլֆա իքրամէն պիր զիեա. ֆէթ վիրիլիպ, Պանգը Օսմանինին Լօնտրա չիւպէսի միւտիրի, Մ. Պը. րուս իլէ սայիր պազը զէվաթը մէօ. թէպէրէ հազրը պուլունմուշլար տը։

—Բէօսթէնճէ գազասը թահրի. րաթ քեաթիպի օլուպ, Դատբէօ. յինտէ հաճի Էօմէր էֆէնտինին գահվէսինտէ միւսաֆիրէթէն իգա. մէթ իթմէքտէ պուլունան Սիւլէյ. ման էֆէնտի. տիւն սապահ սաաթ. էրի բատտէլէրինտէ Իսթանպօլա կէլմէք իւզրէ, գաեբգճը Մուս. թաֆանը գաեբղընա պինէրէք, Իւսկիւտար իսկէլէսի աչըգլարընտա քէնտի քէնտիսինի տէնիզէ սթմըշ իսէ տէ, գաեբգճրի մէրգում թա. րաֆընտան պիլ իգտամ գուրթա. ըըմըշ տըր·

—Բէյրութի Սուտանի թարաֆը. տան սալթանաթը սէնիյէեէ վէ Խը. տիվ հազրէթլէրինէ վէ Ինկիլթէր. րա գրալիչասընա մէքթուպլար իր. սալ օլունմուշ տուր· Իշպու մէք. թուպլարը կէթիրէն ատէմլէր, ապ. ըիլին 19 ունտա Գահիրէեէ մուվա. սէլէթ, վէ Ապէտին գըշլասընտա միւսաֆիր իտիլիպ, Ինկիլիզ մէէ. մուրլարը թարաֆընտան իսթիճ. վապ օլունմուշլար տը· մէրգում. լար Խըտիվ հազրէթլէրինին հու. զուրունա տախի չըգարըլըպ, մէք. թուպլարը իթա էյլէմիշլէր տիր· մէքթուպլարընը իքիսի Խըտիվ հազ. ըէթլէրի վուսէթասը իլէ զաթը հազրէթի Բատիշահիեէ վէ պիրի Ինկիլթէրրա գրալիչասընա վէ ի. քիսի տախի Խըտիվ հազրէթլէրինէ իրսալ օլունմուշ իտի· ըէյիսի Սու. տանինին ատէմլէրի, Խըտիվ հազ. ըէթլէրինէ պազը էշեա կէթիրտիք. լէրինի պէեան էյլէմիշլէր տիր։

ԵԱՆԿԸՆԸՆ ՊԱԳԸՑԷՑԻ ԹԱՖՍԻԼԱԹԸ

Կէրէք Արնավուտ քէօյիւնտէ, վէ կէրէք Զարչէնպիհ ճիվարընտա վուգու պուլան հարիգի էսէֆամի. զէ տայիր ալընան մալիմաթը ա. խիրէեէ նազարէն, չէրէֆսանիհ օ. լան իրատէյի մէրահիմ միւթատէ. յի հազրէթի Բատիշահի մուճիպի ալիանճէ, իշ պու իքի հարիգին վուգուի պաթէլէկրաֆ վիլաեաթը շահանէեէ պիլտիրիլիպ, համիեէթ. մէնտանը էհալի թարաֆընտան ի. եանաթ ճէմի իլէ սէրիան Տէրսա. ատէթէ կէօնտէրիլմէսի խուսուսու էմր օլունմուշ տուր· Արնավուտ քէօյիւնտէ միւթէմէքքին օլուպ, խանէսի միւհիթէրէք օլան Լօնտրա սէֆիրի սապգը տէվլէթլու Գոս. թաքի Միւսիւրիս բաշա հազրէթ. լերի մապէյնի հիւմաեունը մէրա. հիմ մէչհուն ճանիպի սամիսինտէն ճէլպ իլէ, թահթը ըիեասէթինտէ օլարագ պիր գօմիսիեօն թէշքիլ օ. լունուպ, հասըլաթը սաֆիյէէսի միւսապէյնէ թէվզի օլունմագ վէ եախսա ֆուգարայի միւսապէյնին խանէլէրի ինչասընա թախսիս գը. ըընմագ իւզրէ պիր բիեանգօ թէր. թիպ էտիլմէսի հագգընտա չէրէֆ. սատը օլան իրատէյի մէրահիմա. տէյի հազրէթի Բատիշահի թէպ. լիղ, վէ մէզքիւր բիեանգօ պիլէթ. լէրինտէն մըգտարը քիւլիսինին, թարաֆը էշրէֆի հազրէթի Շէհին. շահիտէն ալընաճաղը թէպշիր օ. լունմուշ օլմաղլէ, բաշալի միւշ. ըիլէյհ էվվէլքի կիւն մէօթէպէրա. նը պէլտէյի սաբին օլտուգլարը խանէեէ ավտէթ իլէ, իրատաթը մէքեարիմ զաեսաթը հազրէթի վէլի իւնանմիեի թէֆհիմ էյլէմիշ, վէ ումում հուզզար թարաֆընտան է. տիյէյի մէֆրուզէյի ճէնապը Միւ. լիւքեանէ քէմալը չէվզ իլէ ըէֆի պարկեահը բապգը միւթէալ գը. ըընմըշ տըր· պազը զէվաթը միւր. վէթսիմաթ թարաֆընտան էթմէք վէ սայիր լէվազիմաթ թէվզի գը. ըընմագտա տըր· 60 եաշընտա պիր գաեբլ ճընըն, պիր տիվար ալթը. տա գալըպ, մէճրուհէն չըգարըլա. պիլմիշ իսէտ, պիր գաչ սաաթ սօնրա վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Ժէնէրալ Մօլթքէնին եավէրի հարպը գօնթ վալտերզէ, Մայեէ. թինտէ պիր չօգ էրքեանը հար. պիլեէ զապիթանը պուլունտուղու հալտէ, Ալասա վէ Լօրէնի քէշթ ու կիւզար իթմէթ իւզրէ, Պէրլինտէն հարաքէթ իյլէմիշ տիր, միւսաի. լէյհին պու մէէմուրիյէթինէ պիր էհէմմիյէթի մախսուսէ վերիլմէք. տէ տիր։

—Ինչասը ըէսիտէյի խիթամ օ. լան Սինօպ նամ Բուսիա զըրհլըսը. նը, կէլէճէք մայիս իչինտէ Սը. վասթաբօլտա պիր ըէսմի մախսուս իլէ տէնիզ էնտիրիլէճէկի Օտէս. սա զազէթալարընտա կէօրիլմիշ տիր։

—Բուսիատա իեանէ ճէմի իլէ, Ֆրանսա հարպիյէ նազրը Ժէնէ. ըալ Պուլանժէեէ իհտա օլունմագ իւզրէ զաեէթ գըյմէթտար պիր գըլըճ իմալ օլունտուղու եազըլմըշ իտի, մէզքիւր գըլըճը քէնտիսինէ վերմէք իւզրէ, պիր գաչ Բուսիա զապիթինին, գարիպէն Բարիսէ կի. տէճէկի զազէթալարտա օգունմուշ տուր։

ՍԱՐՏԱՖԻՑԵԷ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում.	(Տ Սէրի)	
» » Ապրիլ 15 գարան. Ք. Ք.		15- 5
» » Ապրիլ 16 տապահ աչ.		15- 4
էն եիւքսէք » »		15- 7
» » էն աչագը		15-
» » սաաթ 5 տէ		15- 4
Ա. Սէրի Ինկիլիզ լիրասը		23-30
Բ. » » »		13-30
Գ. » Օսմանը լիրասը		15- 4
Իւնիֆիէ քուրսն քէսիկ		83-25
Բուսիլի շըմէնտըֆէր		12 ½
Բաբօր զուրուշ		
Հավալէսիզ »	10	
Ագճէ ֆայէզ »	7-	

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6 %	6-24
Յօսիէթէ ժէնէրալ	6 %	4- 2
Իսթանպօլ պանգասը		5-10
Սօսիէթէ Օթման		3-20
Ֆրամվայ	5%	297 ½
Լավրիուս (մասէն)		68

—

Օսմանը լիրասը 100 ղուրուշտան		Ղբ փբ
Ինկիլիզ լիրասը		110-38
Ֆրանսըզ ալթունու		87-38
Բօլ		90-32
Գրիմից ալթունու		51-20
Գէեաղ մէճիտիյէ		107-30
Մէթալիզ		98-
Գէշիք		102-30
Ալթըրգ		102-30
Թասվիրէյի իհսան էն եիւքսէք		19-20
» աչագը		18-10
Սաաթ 6		19-10
Գաբպօն գայիմէսի զարիք		10-24

—

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՀԻԼԻ

		Ղբ. Բբ.
Գարանը	Ք. Ք.	39— 6
Աչըլը		39— 8

ՏՕԳԹՕՐ ԷՄԱՑԻ ԷՄԻԷՆԱԶԻ

Խայլի սէնէտէն պէրու, խասսէթէն լավութաճըլըգ (չօճուգ ալմագլըգ) սանաթըյլա, չօճուգլարա տայիր օլան խասթալըգլար թապպէթինի Ալմանեատա թահսիլ իլե ախզը չէհատէթնամէ իթմիշ օլան տօգթօր էսայի էֆէնտի էսքէնազի, հէր կիւն, Պէյօղլուտա, թընէլ մէյտանընտա 2 նիւմէրօլու Սիւմպիւլ Սօգաղը աղզընտա, վէ միւսիւ Ռ. Պարտէնին քիթապ մազազասը իւսթիւնտէ վագը քէնտի խանէսինտէ քէյֆսիզ գապուլ իթմէքտէ օլտուղու կիպի, բաղար իրթէսի իլե բէնճէնպիհ կիւնէրի տախի, ալաֆրանկա էօյլէտէն սօնրա սաաթ 11տէն սաաթ պիրէ գատար, խայրաթ պագմագտա տըր։

Տօգթօրու միւմայիլէյհ էսայի էֆէնտի էսքէնազի հագգընտա, շայեանը մէմնունիյէթի սուրէթտէ հիւսնի չէհատէթլեր վէ մէտհ ու սէնալէր իշիթմէքտէ օլտուղումուզտան, միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանըն մէմնուն օլաճագլարը մէէմուլի գավիտէն տիր։

ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆԸՆ ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

Գասապ չըրաղը Լազարինին գաթլինտէն տօլաեը, մազնուն օլան Գուլագսըզ օղլու Մարգար էֆէնտինին տիւնքի կիւն պիրինճի տէֆա օլարագ, մահքէմէյի ճինաեէթտէ էմրի մուհաքէմէսինէ միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր։ պաղը էսպապատան տօլաեը մուհաքէմէ իգմալիտիլէմէեիպ տավանըն թէքրար բույրէթի իշին կէլէճէք չարշէնպիհ կիւնիւնէ թէէխիր օլունմուշ տուր, Մարգար էֆէնտինին վէքեալէթի, տավա վէքիլլէրինտէն Սարաճեան Թօրոս էֆէնտի, վէ Լազարի Թարաֆընընտան տավա վէքեալէթինէ Միշել էֆէնտի տէրիւհտէ իթմիշլէր տիր։

Հէյեէթի մահքէմէ պէր վէճհի աթի թէշէքքիւլ իթմիշ տիր։

Ըէյիս, աթուֆէթլու Վասըֆ էֆէնտի հազրէթլերի.

Ազա, սաատէթլու էմին վէ Ա. ըիֆ վէ Իզզէթ վէ Գաբրիէլ էֆէնտիլէր.

Միւտտաի ումումի, իզզէթլու Համամի պէյ էֆէնտի։

Հէյեէթի մահքէմէ մէվզրի մախսուսլարընա օթուրտուգտան, վէ Մարգար էֆէնտի ճէլզ իտիլտիքտէն սօնրա, էմրի մուհաքէմէեէ պաշլանըլմըշ տըր. բէր չօգ սամիին մէվճուտ օլուպ, մահքէմէ խընճախընճ տօլմուշ իտի. էվվէլ էմիրտէ ըէյիս էֆէնտի հազրէթլերի սէօզէ աղաղ իլե տէտիլէր քի,

Ըէյիս էֆէնտի—Մարգարա խիթապէն, իսմինի՞զ։

Մարգար։

Ըէյիս. —Նէ՞ըէլիսին։

Մարգար. —Թաշրալը։

Ըէյիս. — Թաշրանընն նէ՞ըէսինտէն։

Մարգար. — Գայսէրիյէէտէն։

Ըէյիս. —Սիզ Լազարի նամընտա պիրինի վուրմուշսունուզ, սահիհ մի տիր։

Մարգար. —Խայր։

Ըէյիս.— Շիմտի էվրագընըզ օգունաճագ տըր, տինէյին (զապթ քեաթիպինէ խիթապէն) իթհամամէյի օգուեսունուզ, զապթ քեաթիպի զիրտէ այնէն ուուրէթիմիւնտէրիճ օլան իթհամամէյի գըրաաթ իթմիշ տիր։

Մահքէմէյի իսթինաֆ իթհամամէ սուրէթի.

1302 ուէնէսի քեանունի էվվէլինին 19ունճու ճիւմաա իրթէսի կիճէսի սաաթ պիրէ չարեէք գալարագ. Պէյօղլունտա Գուլէ-Գաբուսու ճիվարընտա, Մագրի սօգաղընտա Թաշ Նէրտիպանտա գասապ չըրաղը Լազարիեի ըէվօլվէր իլէ ճէրհ վէ գաթլ էյլէտիկի իտտաասը իլէ, մազնունը ալէյհ օլան սարրաֆ Գուլագսըզ օղլու Մարգար էֆէնտի հագգընտա Պէյօղլու իսթինթագ տայիրէսինճէ, ճէրէեան իտէն թահգըգաթը իսթինթագբեէ, վէ մուամէլաթը գանունիյէյի միւթէզամին էվրագ իւզէրինէ, հէյեէթի իթհամիյեէտէն վէրիլէն մազպաթատա, թաֆսիլաթը մուհարրէր օլտուղու իւզրէ, մազնունը մէրգում Մարգարըն ֆիյլի գաթլի ինքեար էյլէտիկի, մազթուլ իլե պալտրզը էլմոն պէյնինտէ, վագը օլան իւլֆէթտէն աօլաեը մէրգում հագգընտա պաղը թէշէպպիւսաթը ինթիգամճուեանէսինի միւթէզամին, սէպգ իտէն իգրարը, վէ շահիտլէրին ալէտտէրէճաթ վագը օլան իսպարաթը, վէ մուայեէնէ բաբօրթունուն միւնտէրիճաթը տէլալէթի իլե թէհագգուգ իթմիշ, վէ պինաէն ալէյհ մէրգում Մարգար գաթիլ ճինաեէթինին ֆայիլի պուլունմուշ օլմաղլէ իթհամ օլունտու։

Ֆի 19 ըէճէպ սէնէ 1304
վէ Ֆի 1 Նիսան սէնէ 1303

Հէյեէթի իթհամկէ մազպաթասընընն սուրէթի.

Ըէյիս. — Հիւսէյին Ռիւշտի էֆ. ազա Ահմէտ Թէվֆիգ, վէ Ակեահ էֆէնտիլէրտէն միւթէշէքքիւլ օլան Տէրսաատէթ հէյեէթի իթհամիյեէսի իսթինաֆ միւտտայի ումումիլիկի մէէմուրիյեէթի պէհիյեէսինին 26 ճէմազիւլ ախըր սէնէ 1303 վէ 10 մարտ, սէնէ 1303 թարիխի, վէ 191 նիւմէրօլու իտտաանամէսի իլե պէրապէր հէյեէթէ թէվտի օլունմազլէ, ճիւմլէսի սըրասը իլէ, զապթ քեաթիպի Շեվքէթ պէյ գըրաաթ իթտիրիլտի, սալիֆ իւլ պէեան իտտաանամէ միւնտէրիճաթը տախի, իճրա գըլընան թահգըգաթը իսթինթագբեէեէ նազարէն, մազնունը մէրգում, ֆիյլի գաթլէ ճիւրաթընը ինքեար իթմիշ իսէ տէ, պալտրզը էլմոն իլե իւլֆէթ իթմէսին. տօլաեը, մէրգում Լազարի հագգընտա պաղը թէշէպպիւսաթը հիտտէթքեարանէ վէ ինթիգամճուեանէսինի միւթէզամին իգրարը իլէ, Բանաեօթ վէ Ազոն վէ Ինճիք վէ Անկէլի վէ պաղգալ Եուվան վէ սայիր քէսանընն մալիւմաթ վէ մաէլ գասէմ վէ ալէտտէրէճաթ վուգու պուլան իխպարաթընտան հասըլ օլան տէլայիլէ, վէ թապիպ բաբօրթու իլե մէվճուտ խարիթալարտան օլունան իսթիտլալա նազարէն, մազնունը մէրգումուն, Լազարի իլէ Էլմոն պէյնինտէ հասըլ օլան իւլֆէթտէն միւթէէսսիր օլարագ, պիթթէհավվիւր ֆիյլի գաթլի իրթիքեապ իյլէտիկի սապիթ օլմուշ, վէ պինաէն ալէյհ մէրգումուն հարաքէթի, գանունը ճէզա. նընն 17ի իւնճիւ մատտէսինին ֆրէգրայի էվվէլիսի հիւքմիւնիւ միւսթէշղէմ էֆալտէն պուլունմուշ օլմաղլէ, մէրգումուն օլ վէճհլէ ճինաեէթլէ իթհամը թալէպինտէն իպարէթ տիր. մուավինի միւմայիլէյհին իֆատէյի շիֆահիյեէսի պիլիթիմա, իտտանամէ մաէլինի թէքրարտան իպարէթ օլտուղու անլաշըլըգտան, վէ ուսուլը մուհաքէմաթը ճէզայիյեէ գանունունուն 206 ընճը մատտէսինէ թէվֆիգ մուամէլէ օլունտուգտան սօնրա, 207ինճի մատտէսինտէ կէօսթէրիլտիկի վէճհլէ, պիլա ֆասլա միւզաքէրէ. եէ լէտել իպթիտար, մազնունը մէրգում Մարգարըն, միւթէվէֆա Լազարիեի գաթլ ու իթլաֆ իթմէսինտէն տօլաեը, հարաքէթի գանունը ճէզանընն 17ի իւնճիւ մատտէսինին ֆրէգրայի էվվէլիսի հիւքմիւնէ մուվաֆֆէգ իֆալը ճինայիյեէտէն օլտուղունա, վէ իթհամա քեաֆի էվրագը թահգըգըյեէտ տէյայիլ վէ էմարաթ մէվճուտ պուլունտուղունա մէպնի, պէր մուճիպի իտտանամէ, մէրգում Մարգարըն, Տէրսաատէթ մահքէմէյի իսթինաֆիյեէսի ճինաեէթ գըսմընտա վէ ճահէն մուհաքէմէսի իճրա օլունմագ իւզրէ, ֆիյլի մէզքիւրտէն տօլաեը, ճինաեէթլէ իթհամընա 1304 սէնէսի մարտընընն 1ինճի կիւնիւ պիլ իթթիֆագ գարար վիրիլմիշ, վէ միւթթէհիմի մէրգումուն, հալը մէվզուֆիյեէթինտէ օլտուղու էվրագը թահգըգըյեէ մաէլէրինտէն անլաշըլմասընա մէպնի, ախզ ու կիրիֆթինէ հաճէթ կէօրիւլմէեիպ, եալընը մահքէմէյի մէզքիւրէ հապսխանէսինէ նազլ ու թէսլիմինէ տայիր, պաշգաճա միւզէքքէրէ պիթ թասթիր իթա գըլընը։

Ըէյիս Հիւսէյին Ռիւշտի էֆ.
Ազա Ահմէտ Ակեահ »
» Թէվֆիգ »

Ֆի 6 ըէճէպ սէնէ 1304
վէ Ֆի 21 մարտ սէնէ 1303

Պատէհու միւտտայի ումումի մուավինի, Համամի պէյ էֆէնտի, պէր վէճհի աթի իտարէյի քէլամ իյլէտի, Ըէյիս էֆէնտի հազրէթլերի,

Պու կիւն իսթատէյի մէվզրյի մուհաքէմէ օլան Մարգար, 18–19 եաշլարընտա պուլունան գասապ չըրաղը Լազարինին գաթլինտէն տօլաեը իթհամ իտիլմիշ տիր. պիրինճի տէրէճէէտէ գաթլի մուճիպ օլան ահվալ վէ իքինճի տէրէճէէտէ էսպապը իթհամ արզ ու իյզահ օլունաճագ տըր, միւթթէհիմ Մարգարընն պալտրզը օլան, էլմոն իլե Լազարի պէյնինտէ պիր մինասէպէթ վէ մուաշագա հասըլ օլուր, վէ պուհալ, ճիվարլարընտա պուլունան գօմշուլարընն տախի մալիւմի օլարագ, պիր արալըգ Լազարի մէմլէքէթինէ կէօնտէրիլիր, վէ էլմոն տախի, էվին ալթընտա պուլունան մաթպախտա խըտմէթ իտէր իքէն, մաթպախ էվին իւսթ գաթընա նազլ իտիլիր, վէ մուախխէրէն Լազարի մէմլէքէթինտէն ավտէթ իտէր, վէ էլմոն իլե մէվճուտ օլան ալէագա թէճէտտիւտ իտէրէք, էլ իլե, մէնտիլ իլե իշարէթլէր իլե վագըթ կէչիրիլիր. նիհայէթ, էլմոն Լազարի իլե գաշմաեա թասավվուր իտէր, պօհճասընը ալըպ Լազարիեէ վիրիր, վէ Լազարի պօհճասընը ալըպ. ղը հալտէ գաշմաեա բազի օլմաեարագ, էլմոնուն էօնիւնտէն սավուշուր. էլմոն խանէեէ ավտէթէ մէճպուր օլուր, չու հալ, Մարգար էֆէնտինին մէսմուի օլունճա հիտտէթի վէ Լազարի հագգընտա իզպիրար վէ չիտտէթի մուճիպ օլարագ, Լազարիեի թահարրիյեէ պաշլար. նիյաեէթ, Վօյվոտատա Լազարիեի կէօրիւպ, բօլիս գօմիսէրի Ապտի էֆէնտիեէ «պու ատէմ սարրդ տիր, պունու թէվգբֆ իտինիզ» տէր. Ապտի էֆէնտի, տավասընը վէ սըրգաթ օլունան էշեանընն մըգտարընը սօրար. Մարգար էֆ. էշեանընն մըգտարընը էվտէն անլաերզ, պատէհու պէեան իտէճէկինի իֆատէ իլէ, էվինէ կիտէր. Ապտի էֆէնտի տախի, Լազարիեի քէֆալէթէ բապթ իլէ սալը վիրիր. չու հալտէն, սըրգաթ օլունտու տէնի. լէն էշեա տախի; Էյմոնուն Լազարիեէ վիրտիկի էշեա օլտուղու անլաշըլըր. ախիրէն Լազարի, Ռուսիալը Մագան նամընտա պիրինին էվինէ էթ կէօթիւրիւպ, ավտէթ իտերքէն, սաաթ պիր բատտէլէրինէ, եօլտա, եանի Մարգար էֆէնտինին խանէսի գաբուսունուն էօնիւնտէ, Մարգար էֆէնտի թարաֆընտան ըէվօլվէր իլէ ճէրհ իտիլիր, վէ ագըպէն վէ միւթէսիրէն Լազարի վէֆաթ իլլեր. վէ բօլիս մէէմուրլարը թարաֆընտան թահարրիեաթա շուրու օլունուր. պատիի գաթլ օլան ահվալ, պունտան իպարէթ տիր. գաթլին ֆայիլ վէ միւրթէքիպի Մարգար էֆ. օլտուղու հագգընտա էսապը իթհամա կէլինճէ, ֆիյլի գաթլ, ըէվօլվէր իլէ Մարգար էֆէնտինին, «ըսթասու, ըսթասու» տիեէրէք իրթիքեապ իթտիկի, Սօթօրաքինին օղլու Բանաեօթ թարաֆընտան մէշհուտէն խապէր վիրիլմէսի, վէ Անկէլի վէ Մարիզօ վէ Ա.ֆքէրիս խաթունլարը պիր գաչ չօճուղունտան, Լազարինին Մարգարէֆ. թարաֆընտան ճէրհ վէ գաթլ օլունտուղունու իշիթտիքլէրինի, վէ Մարգարը Լազարիեի էվինէ էթ կէօթիւրիւպ ավտէթ իթտիկինի սէօյլէմէսի, վէ էնայի ավտէթինտէ պու ֆէլաքէթէ ուղրատըղը, ինտիլ թահգըգաթ անլաշըլմասը, վէ Լազարինին, Մարգար թարաֆընտան գաթլ օլունտուղունու թէվաթուրէն իշիթտիկի Տիմիթրի վէ Թէօֆիլ թարաֆընտան իֆատէ օլունմասը, վէ Մարգար էֆէնտինին, էյմոնու տէօյլիւմ Լազարիյիտէ էօլտիւրէճիկիմ տէտիկի էլէնի թարաֆընտան խապէր վիրիլմէսի, վէ ալթընը տայիրէյի պէլէտիյեէ թարաֆընտան թանզիմ էթտիրիլէն խարիթատա, Բանաեօթ թարաֆընտան սիլահը աթըլտըղը վէ մագթուլուն տիւշտիւկիւ, վէ գատըն էլինէ պէնզէր պիր էլտէ մուամ թութուլտուղու իֆատ՝, վէ թարիֆաթը մէվզրի ճիւրմէ մուվաֆֆէգ կէլմէսի վէ ֆիյլի գաթլի միւթէագրպ, Մարգար էֆէնտինին խանէսինտէ զուհուր իտէն լէվօրվէ. ին պիր տանէսի աթըլմըշ օլարագ գօվանը իւզէրինէ մէվճուտ պուլունմասը, վէ կէրչի մագթուլտան չըգարըլան գուրշուն, էյտէ պուլունան ըէվօլվէրէ բէքտէ մուվաֆֆէգ տէկիլ իսէտէ, միւթէագրպէն ըէվօլվէրին թէպտիլի միւմքինաթտէն պուլունմաղլէ, ումումի նազարընտա պու ֆիյլին ֆայիլ վէ միւրթէքիպի Մարգար էֆէնտի օլտուղու թէվաթուրէն սէօյլէնմէսի կիպի, մէվճուտ օլան ահվալտէն իպարէթ պուլունմաղլէ, վէ գուրշունուն, պարութուն թազեիգի իլե ուզաեաճաղը թապիի օլմաղլէ պէրապէր, պունուն մէքթէպի թըպիյեէճէ հալի տախի, Թօբխանէ մէճլիսինին բաբօրունտա մուհարրէր պուլունմասը, վէ սարրաֆ Մարգարը, Լազարի իլե Էլմոնուն մուաշէգալարընտան հասըլ իյլէտիկի թէէսսիրաթը մանէվիյեէ, վէ պունուն նէթիճէսի օլան խուսուսէթթ մատտիյեէ մէյտանտա պուլունտուգճա, Լազարինին գաթիլի Մարգարտան պաշգա քիմսէ օլմաեաճաղը կիպի; գարինէյի գաթիտտան իպարէթ օլմաղլէ, մուհաքէմէյի լազմէնին իճ. բաբը թալէպ օլունուր։

ԻՆԹԻՀԱ

Միւտտաի ումումինին թէշրիհ մատտէսի ագբպինտէ, մազնունը մէրգում պաղը թէշէպպ թասատտի իթմէսինէ պինաէն,

Միւտտաիի ումումի.—Ըէյիս էֆէնտի հազրէթլերի, էմր պուեուրբունուզտա սուսսունլար։

Ըէյիս.— Սուսունուզ՝ սէն ճինաեէթին վուգու պուլտուղու կիւն ներէտէ իտին։

Մարգար.—Ճիւմաա կիւնիւ միւ՝ պէն օ կիւն տիւքքեանընմտա իտիմ.

Ըէյիս.—Գաչտա չըգտըն։

Մարգար.—Սաաթ օն իքիեէ չարեէք գալարագ, մազազամը գաբատըմ։

Ըէյիս.— Հէր կիւն օ վագըթտա մը գաբաեօր իտին։

Մարգար.— Օ կիւն Պէյրամ օլմագ միւնասիպէթիյլէ էրքէնճէ գաբամըշ իտիմ, հէր նէ գատար Բաբգալա Ֆրէնքլէրին խսէտէ, եինէ օլ կիւն պիր իշ օլմաեաճաղընտան։ էրքէնճէ գաբաեարագ խանէմէ կիթմէք իւզրէ մազազամտան հարէքէթլէ եօլա չըգտըմ Վօյվոտանընն էօնիւնտէն կէչիեօր իտիմ, մահէլլի մէզքիւրտէ Լազարիեի կէօրտիւմ. պէն զաթէն պիր պուչուգ սէնէտէն պէրու Լազարիեի տրամագտա իտիմ, հաթթա գարընտաշլարընա տախի սօրմուշ իտիմ, գուլունուզ հէր տայիմ Ալլահ վէ հիւքիւմէթին ատալէթինէ միւրաճաաթլէ իշ կէօրտիւմ, զիրա հիւքիւմէթ հէր չէեի կիւզել եաբար, Վօյվոտաեա կիրէրէք, բօլիս գօմիսէրի Ապտի էֆէնտիեի պիր իշլէ մէշղուլ կէօրտիւմ, գարշըսընտա պիր գըզ վէ էօնիւնտէ պիր քեաթիպ, վէ պիրտէ աեագտա շարգալը պիրի պուլունուեօր իտի, պէն Ապտի էֆէնտի տիշարտա տուրմագտա օլան գասապ չըրաղը Լազարիեի Թէվգբֆ իտինիզ, զիրա մէրգում խըրսըզ տըր, հաթթա պիր պուչուգ սէնէ մուգատատէմ խանէմէ պիր խըրսըզ կիրմիշ իտի, սօնրա զայ օլան պիր պօխճաեը Լազարիտէ կէօրտիւմ ռէտիմ, հէմ պունու սէօյլէր. վէ հէմտէ, տայիմա տրշարըտա պուլունան մէրգումա տիգգաթ իյլեր իտիմ, էկէրչի գաչաճագ օլսա իտի, հէման արգասընտան գօշարագ թութաճագ իտիմ։

Ըէյիս. — Լազարի օրատա Ինչին պուլունուեօր իտի։

Մարգար. — Օլ կիւն Լազարինին օրատա պուլունմասը, պիր զինա մատտէսինտէն տօլաեը իմիշ։

Ըէյիս.—Սօնրա նէ օլտու։

Մարգար.—Պէն Ապտի էֆէնտի՝ եէ Լազարինին թէվգբֆընը սէօյլէտիկիմտէ, միւմայիլէյհ մէրգումու ճէլզէ. սէն պուրաեա մազնունը ալէյհ օլարագ կէլտիկին հալտէ, շիմտի մազնուն պուլունուեօրսուն տէտի, վէ սօնրա, պունա զայ օլան պօխճանընն իչինտէ նէ օլտուղունու սիւալ իյլէտի. պէն պիլմէտիկէմտէն, եվտէն սիւալ իտէրէք, քէնտիսինէ իրթէսի կիւնիւ մալիւմաթ վիրէճէկիմի պէեան իյլէտիմ խէտէ, Ապտի էֆէնտի գանունէն միւսպիթ օլմաեան պիր մատտէ իւզէրինէ, պէօյլէ պիր ատէմի թէվգբֆ իտէմէեէճէկիմտէն, քէնտիսինտէն պիր քեֆիլ իսթէտի, մէրգում ուսթասը օլան գասապը քէֆիլ վիրէճէկինի պէեան իյլէտի իսէ՝ Ապտի էֆէնտի ուսթասընը քէֆիլ օլարագ գապուլ իտէմէեէճէկինտէն, պիր տիկէրինի իրաեէ իթմէսինի թալէպ իյլէտի, օ տախի պիր տիկէրինի վիրէպիլէճէկինի պէեան իյլէմէսի իւզէրինէ, եանընա պիր բօլիս թէրֆիգ օլունարագ կէօնտէրիլտի. պէն տախի հէր վագըթ կիթատիկիմ կիպի, ա

հէսթէ ահէսթէ եօգարու տօղրու չըգտըմ, թէմամ պիզիմ Մարգրի սօ. գաղը աղընտա, Գրէտի Լիսնէ պանգասը եազըճըլարընտան Գարավէր գէյ իլէ եանընտա պուլունան պիր ֆէսլի կէնճէ թէսատիֆ իլլէտիմ. մէրգումլար իլէ, էօթէտէն պէրուտէն գօնուշմագտա իքէն, եանըմըզտան պիր թաշ կէշտի։

Ըէյիս. — Թաշը աճապա քիմ աթտը։

Մարգար. — Պիլէմէմ։

Ըէյիս. — Հիչ օլմազ իսէ նէ թարաֆտան տօղրու կէլտիկինի օլսուն տիգգաթ իթմէտին մի։

Մարգար. — Խայիր պագմատըմ, վէ թաշ տէկիլ, գուրշուն տախի կէշտէ պագմամ։

Ըէյիս. — Սօնրա նէ եաբտընըզ։

Մարգար. — Սօնրա տահա պագը քէլամլար իտէրէք, եալընըզ եազըճըա ատիեօ տիեէրէք այրըլտըգ. պու էսնատէ եանընտա պուլունան ֆէսլի կէնճ, պանա խիթապէն, «պանա նի՞չին ատիեօ տիմէեօրսուն, պէն տախի սէնին ահպապըն տէկի՞լ միեիմ» տիմէսի իւզերինէ, թանըմատըղըմը պէեան իտէրէք, քիմ օլտուզունու սիւալ իլլէտիմ. մէկէր, հագըգաթէն ահպապըմտան պիրինին օղլու իմիշ. օնա տախի «Ալլահա սըմարլատըգ» տիեէրէք, վէ բէտերինէ սէլամ սէօյլէմէսինի պէեան իտէրէք այրըլտըգ. խանէմէ կէլտիկիմտէ, ներտիպանատան եօգարու չրգարագ օտամտա անճագ քէնտիմէ մախսուս օլան պիր սէտիր վար իտի. օրաեա օթուրտում, վէ զէվճէմէ, «կէօզիւն այտըն, օ գասապ չրրաղընը թութտուրտում, օ պօղչանըն իչինտէ նէ՞ վար իտի» տէտիմ. օ տախի պիլմէտիկի ճիհէթլէ, էլմօնու չաղրարագ սօրտուգ. խաթրըմտա գալմամըշ էմմա, զանն իտէրիմ քի կ'չաբշայ, վէ տահա սայիր պու կիպի պիր թագրմ չէյլէրտէն իպարէթ օլտուղունու սէօյլէտի. սօնրա եօգարուեա չրգտըգ, եէմէք եէմէկէ պաշլատըգ, պիզ եէմէքտէ իտիք, գաբու չալընտը, գաբուեու աչտըգ, պիր բօլիս վէ տահա սօնրա պիր տիկէրի, տահա պաշգալարը կիրտի, պէն բօլիսլէրին կէլտիկինէ էհէմմիյէթ վէրմէտիմ, զիրա օլապիլիր իտի քի, պիր իշ իչին կէլմիշ, պիզ պունլարլէ գօնուշմագտա իքէն, գաբունուն էօնիւնտէ ասարըզ քէսէրիզ կիպի պաղը թէհտիալէր իչիթտիմ. նէ իտուկինի սիւալ իլլէտիկիմտէ, գաբունուն էօնիւնտէ գասապ լաղարինին նաչքնը պուլմուշ օլտուգլարընտան, էվի թահարրի իտէճէքլէրինի պէեան իլլէտիկէր։

Ըէյիս. — Սաաթ գաչ իտի։

Մարգար. — Պիրի չարեէք կէչիեօր իտի զանն իտէրիմ։

Ըէյիս. — Սօնրա նէ օլտու։

Մարգար. — Սօնրա կաղ կէօսթերտիմ եօգարուեա չրգտըգ. ապտալար պոշ ուճուտտա պուլունտուրտուղում պիր բէվօլվէր իլէ, տահա սայիր պաղը սիլահլար ալտըլար, վէ ճիւմէսինի մուայեէնէ իլլէտիլէր. գաբունուն էօնիւնտէ բէք չօգ խէֆիլեէ վէ բօլիս իլէ պիր չօգ ասքէր մէվճուտ իտի. պէնի տախի թէվգըֆ իթտիլէր Վօյվոտա. եա կէօթիւրտիլէր։

Ըէյիս. — Օրատա նէ եաբտընըզ։

— Մարգար. — Պէնի ժուրնալ իթտիլէր, Գալաթա սէրայընա կէօնտերտիլէր, պէն 15 սէնէտէն պէրու պիր գասապտան ախզ ու իթա իլլէրիտիմ. պէնիմ զաթէն թագիաթըմ պու տուր, բէչին բարա իլէ ախզ իլլէտիկիմտէն, հէրքէս պէնիմ ախզ ու իթամտան մէճմուն օլուրլար իտի, պէն հէր նէ գատար պէօյլէ ալըշ վէրիչ իթմէքտէ իսէմտէ, ալըշըրմ չէյլէրի պիր քէրրէ էվտէ պուլունան թէրազի իլէ թարթար իտիմ. վէ էվտէ տախի թէքրար թարթարլար իտի, Լուգա խմինտէ պիր գասապ պիզէ եազըն պիր մաղազա աչը. վէ պանա հէր տէֆա էթի պէնտէն ալ տէեի սէօյլէր իտի։

Ըէյիս. — Պու գասապ քիմ իտի։

Մարգար. — Պու գասապ Լաղարի տէտիքլէրի մէլունուն ուսթասը իտի, էվվէ էթ կէօթիւրիւպ. կէթիրտիքճէ, զաթէն զէվճիրինին վէֆաթը իլէ, պիզտէ աշճըլըգ խըտէթինի իրթիքեապ իլլէմիշ օլան պալտըզըմ իլէ սէօզլէշմիշլէր քի, քէնտիսինի նիքեահ իլէ ալսըն, պունուն իւզերինէ, մէնսուպ օլտուղու քիլիսէսինէ կէօթիւրէրէք, քիթապ իւզերինէ էլ պասարագ, պալտըզըմը ալաճաղընա եէմին էյլէր։

Ըէյիս. — Պիր խըրսըզ մատտէսի սէօյլեեօր իտինիզ, նէ իտի։

Մարգար. — Պիր սէնեէեէ եաղէն տըր քի, պիր կիճէնին սաաթ ալթըսընտա, բիեանօ օտամտա վագթըմը կէշիրտիմ, եանըմըզտաքի էվլէր, պիր չօգ զէմանատ պէրու պոշ տուրտուղու հալտէ, պիր իքի կիւն էվվէլ, պիր եէհութարաֆընտան թութուլտու իտի, պունլարըն ճէմիյեէթլէրի օլմազլէ, օլ կիճէ բէք չօգ կիւրիւլթիւ իտիեօրլար իտի, պու կիւրիւլթիւտէն պէն ուեուեամաեօր իտիմ. եաթագտա տէօնտիւկիւմ հալտէ, պիրտէ սաաթ 7տէ, օտամըն գարշըսընտաքի օտանըն գաբուսու աչըլտըգընը տույտում, պիզիմքիլէրտէն պիրինին օլտուղունու զանն իտէրէք, հիչ ալտըրմատըմ, պիրազ սօնրա, պէնիմ օլտուղում օտանըն գաբուսունու գայնըմ վուրարագ, էվվէ խըրսըզ կիրտիկինի սէօյլէտի, հէման պուչաղըմը ալարագ, տիչարը չրգտըմ. քիմէ պուլամատըմ, սօնրա սօգագ գաբուսունու մուայեէնէ իլլէտիք։

Ըէյիս. — Գաբու աչըլմը՞չ մի իտի։

Մարգար. — Խայր, գաբու գաբալը իտի. հաթթա ագչամտան վուրուլան գօլ տէմիրի տախի տուրուեօր իտի։

Ըէյիս. — Խըրսըզ նէ՞րէտէն գաչմըշ իտի։

Մարգար. — Բէնճիրէեէն գաչտը։

Ըէյիս. — Սօնրա նէ՞ եաբտընըզ։

Մարգար. — Եանըմտաքի էվի թահարրի իթտիրմէք իւզրէ բօլիսէ խապէր վիրտիմ, սօնրա պու պօխճա չրգտը։

Միւտտայի ումումի. — (Ըէյիս էֆէնտիեէ) սըրգաթ, Մարգարը գավլինճէ, պիր սէնէ մուգատտէմ վուգու պուլմուշ իքէն, աճապա օլ զէման հիւքիւմէթէ միրաճաաթ իթմէեիպտէ նի՞չին պիր սէնէ սօնրա խապէր վէրմիչ։ (Թ-ըէէ)

(Տէվ-ֆ)

ԹԱԳՈՒՀԻՈՑՆ ՄԱՆԵԱԿԸ

Պու քիթապ, Ֆրանսըզ միւէլիֆլէրինտէն Նամտար Աղէքսանդր Տի-մանըն էսէրլէրինտէն օլուպ, վէ Բիւզանդ էֆէնտի Պօղաճեան Թէրճէմէսի օլտուղու հալտէ, Ցարութիւն էֆէնտի Քրիստափորեան մարիֆէթիյլէ Թապ ու Նէշր իտիլմէքտէ, վէ էհվէն ֆիեաթլէ, եանի ճիլտի 12 զուրուշա սաթըլմագտէ տիր։ Թէքմիլ քիթապ 4 ճիլտէն միւրէթթէպ օլուպ, պիրինճի ճիլտի տէ չըգմըշ տըր։

Մէղքիւր քիթապ, ապօնէ եազըլան զաթլարա, ճիլտի 10 զուրուշ հիսապը յլա վիրիլմէքտէ տիր։

Իմտի, պերայի թէչվիզաթ զէվաթը քիթապէթբէրվէրանըն օգուեուպ իսթիֆատէ իթմէլէրինի արզու վէ տավէթ իտէրիզ։

ՀԱԿԻՐՃ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԱՐԴԻ ԾՆՈՂԱՑ, ՆՈՅԱ ԶԱՒԱԿՑՑ ԵՒ ԱՐԴԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՑ

. . . Խմբագիր,

Կը խնդրեմ որ ներկայ՝ Ձեր օգտակար և ամենամերձ թերթերէն միոյն մէջ զետեղել բարեհաճիք, որոյ համար շնորհակալութիւնս կանխաւ կը յայտնեմ։

Արդի զաւակաց դաստիարակութեան հոգը ստանձնող մեր մեծարգոյ պաշտօնակիցք՝ պարտին մեզ հետ խոստովանիլ թէ՝ յոյժ դժուար և փշալից ճանապարհի մը մէջ կը գտնուիմք։ Եթէ՝ արդի ծնողաց ընթացքն և այժմեան դաստիարակութեան վիճակը ինկատի առնլով՝ լաւ մը խորհիմք ինոսա և լաւագոյն կերպիւ իմաստասիրեմք զայնս, շատ թերի պիտի գտնեմք զծնողս՝ իրենց նուիրական պարտականութեանցը մէջ։ Վասն զի, ի ծնողաց շատերը՝ (բացառութիւնք անչուշտ յարգելի են) այնպիսի անպատշաճ ընթացքով մը կը վարուին իրենց զաւակացը հետ, որ այդու՝ բարոյապէս կը մեռցնեն զանոնք։

Պարզենք.— Մասնաւորապէս կը ճանչնամ ծնողքներ՝ որոնք հօր մը և մօր մը վերաբերեալ հանգամանքներն չունենալէ ի զատ, կրթութեան մի փոքրիկ նշոյլէ իսկ զուրկ կը գտնուին, և իրենց զաւակաց՝ հմարձակութեան, ազատութեան և յանդգնութեան այնպիսի դասեր կուտան, որոնցմով զաւակունք լաւ իմն հրահանգուած գոլով՝ եթէ իրենց ո՛և է մի փոքր կամ մեծ թերութիւնը սահմանեալ ո՛և է պատիժով մը ուղղել ուզուի, այդ միջոցին անմիջապէս կը յիշեն (դէպքոցի մէջ իրենց ուսած բարոյականի բուն դասերէն աւելի լաւ) իւրեանց ծնողացը տուած հրահանգի՛ն դասերը և զայնս ի գործ ածեն։ Արդի ծնողաց կրթութեանցը շնորհիւ, արդի զաւակունք և՝ (բացառութիւնք յարգելի են) չունին երբէք ո՛չ պատկառանք, ո՛չ երկիւղ և ո՛չ իսկ համեստութիւն։

Հետեւաբար իրաց այս վիճակին մէջ, դաստիարակութիւնն ևս անյոյս և անել ճամբու մը մէջ կը գտնուի այսօր, և նորա ցանած օգտաւէտ սերմերն ապարդիւն։ Զի, կը նմանի քարուտ վայրերու վերայ և աւազուտ դաշտերու մէջ ցանուած սերմերու՝ որոց բուսնիլն անկարելի և անհաւատալի իսկ է։ Կամ լաւ ևս է ըսել, կը նմանի իմար մարդու մը՝ որ զառիվայրի վերայ ջուր ժողովել կուզէ, որոյ վերայ մի կողմանէ յորդահոս կոնճրեւէ և միւս կողմանէ կը վազէ ի վայր, մինչդեռ այդ յիմարը՝ միամտաբար կսպասէ անդին որ ջուրերը ժողովուին անդ։ Այդ ծնողք՝ պարտին ունենալ կատարեալ բարոյականութիւն, նախ իրենք պարտին ունենալ քիչ կամ շատ կրթութիւն, ազնիւ և գովելի շարժուածներ, մաքուր բերան եւ ի մի բան, այն ամենը՝ որոնցմէ միայն արժանի են կոչուիլ կատարեալ Հայր և Մայր։

Ծնողք՝ մի մեծ և առաջին հայելի են իրենց զաւակաց, որովհետեւ զաւակ մը՝ օրօրոցէն կոկսի իւր անմեղ և առաջին ակնարկը նետել իրեն, միշտ և ամենէն մօտ գտնուողներուն վերայ, որ են ծնողք, և այդ վայրկենէն կսկսի տըղայն իւր գաղափարին մէջ լուսեալն տպաւորել ամեն ինչ։ Հետեւաբար, ծնողք պարտին իրենց ընթացքը այնպիսի լաւ ուղղութիւն մը տալ, որմէ տղայք կարենան օգտիլ և ըստ ամենայնի իրենց նմանիլ։ Զի, «զոր ինչ գործէ հայր, զնոյն եւ որդին նմին նման գործէ։» (Յովհ. Ա.ևեան.)

Ահա մեր համառօտ տեսութիւնս՝ որ կը ներկայեմք մեր Մեծ. Ծնողաց ուշադրութեանը, որպէս զի, ուշի ուշով ընթեռնուն զայն, յօգուտ իրենց զաւակաց ապագային։

Լեւոն Կ. Շէյտանեան
Դասախօս վարժապետ

9 ապրիլ 1887
Ս. Երից Մանկանց Երկսեռ վարժ.
Պոյաճը գիւղ

ՍԸՀՀԷԹԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵԼԻ

ԱՆԹՈՒԱՆ ՏԷՎԼԷԹԵԱՆ

Է Ճ Զ Ա Խ Ա Ն Է Ս Ի

Պու տէֆա, բաղպէթլու էհալի. եէ պիր խըտմէթի միւֆիէխիրէ օլմագ իւզրէ, Իսթանպօլտա Օգճուլար պաշընտա, պալմօմուճուլար գարշըսընտա, 33 նիւմէրօլու պիր միւքէմմէլ էճզախանէ թէէսիս վէ քիւչատ իթմիշիմ տիր, վէ պու կիպի օլան թէէսիսատա պիրինճի մէվգրեը հայիզ օլմասընա, վէ միւթէպէր էհալիմիզին էմիրեէթի քեամլէսինէ մաղհար, վէ մուհաֆազայի սըհհիյեէսինէ հէր վէճհէլէ էլվիրիշլի օլմասընա հիչ պիր կիւնա ֆէտտաքեարլըգ տիրիլ օլունմամըշ տըր։

Իշպու էճզախանէմտէ, հէր կիւն, Պէյօղլու աթըպպայի հազիգասընտան Տօղթօր Թիւրապեան էֆէնտի սաաթ 7 տէն 9 ա գատար, վէ Տօղթօր Ա. Թէրզիեան էֆէնտի տախի սաաթ 7 տէն 11 է գատար պուլունաճագլար տըր։ Տօղթօր Թէրզիեան էֆէնտի կէօքիւս, սինիր, ֆրէնկի, վէ պու կիպի խասթալըգլարը, ուսուլի մախսուսէտ վէ ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իթմէքտէ տիր։ Ճիւմաակիւնլէրի տախի միւհթաճին խասթէլէրի մուայենէ իտէճէք տիր։

Էճզախանէմէ թէշրիֆ իտէն զէվաթ, բէյէթալարընը զաեէթ սիւրաթ վէ տիգգաթ իլէ իմալ իտիլիպ, ֆիեաթճա տախի զաեէթ էհվէն օլմասընան մէճմուն օլաճագլարտըր. վէ հէր նէվի ալաթ վէ էտէվաթը թըպպիյեէ, վէ Նօրվէճիանընն խալիս Մօրինա պալըգ եաղը, վէ չէլիքլի վէ չէլիքսիզ պուլունտուղու կիպի, հէր նէվ գընագընալը վէ չէլիքլի շարապլար, վէ Գօրտօ, վէ Մալակա, վէ Մարսալա շարապլարը, վէ մատէն սուլարը, վէ Գօլնեա սուլարը, վէ իքսիրլէր էհվէն ֆիեաթ իլէ սաթըլմագտա տըր։

Շեհրիմիզին մահիր տիշճիլէրինտէն Ժօզէֆ էֆէնտի Պիլլօրեան, եէնի ուսուլ իւզրէ տիշլէր իմալ իտիպ, վէ տիշ խասթալըգլարընը թէտավի իթմէքտէ տիր։

ԼԱՑԻ ԳԻՇԵՐ

Աւագ հինգշաբթի օրն էր, օր մի նուիրական և խորհրդաւոր, առաւօտէն մինչ երեկոյ կը կատարէին Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցիք զսքանչելի խորհուրդ սրբոյ Հաղորդութեան մարմնոյ և արեան Տեառն Յիսուսի։

Մայրաքաղաքիս ցերեկն արեգակնային էր և պարզ, Երկինք շընորհած էր բարեպաշտ ժողովրդեան ամեն միջոց և դիւրութիւն մասնակցելու այս վսեմ միանգամայն խիստ կարևոր խորհրդոյն Ո. Ն. Ա. Յ, որով հեղինակն խոնարհութեան, տէրն հեղութեան, բստեղծիչն սիրոյ և միութեան Յիսո՛ւս, կուսուցանէր մեզ սիրոյ շոչափելի ուսումն ոչ միայն բանիւք, այլ և գործովք. կաւանդէր մեզ մի վսեմ և գերագոյն դա՛ս, դաս խոնարհութեան. կը ներկայացնէր մեր առջև մի սքանչելի ներկայացում, որոյ նմանը երբէք չէ տեսնուած և ոչ մի աշխարհային ներկայացումների մէջ. նաև չնմաներ թատերական այն շքեղ երեկոյթներու – նա մանաւանդ այն դիմակաւոր պարահանդէսներու (որոյ միայն տպաւորութիւնն է անբարոյականութեանց մղմունք) (սորա վերաբերութեամբ եզակի է Մանզումէի լուրջ և իրաւացի դիտողութիւնք լիուլի և խոհեմ բացատրութեամբք.) որոց համար կը փութան ներկայանալ ամենայն ջերմեռանդութեամբ երկու սեռից հազարաւոր անձինք, ոչ խնայելով ամեն զոհողութիւն թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս։

Բայց, ափսո՛ս, որ սակաւաթիւք էին ներկայ այն կենարար ներկայացման եկեղեցեաց ընդունարանք, կը տեսնուէին գրեթէ բոլորովին դաւառացի պանդուխտ եղբարք, միջնակարգ և աղքատ դասուց բարեպաշտ ժողովուրդ մը։

Պատրիարքարանի Մայր-եկեղեցւոյ զանգակը կը հնչէր հրաւիրելով զբարձրացեալս և զառաջնակարգ դասն ժողովրդեան, սակայն չէին արժանի այն Աստուածային յարկին, այն հոգևոր հացկերութին, այլ հեզք և խոնարհք փութացած էին ի հանդէս։

Յետոյ կը տեսնուէր Եկեղեցւոյ մէջ խուռն բազմութիւն մը, եւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն կը փոխանորդեր Տեառն Յիսուսի, լուանալով զոտս աշակերտաց, մանկանց և դպրաց. սոյն սքանչելի արարողութիւնն խիստ ազդու տպաւորութիւն ներշնչեց այն ամեն սրտերուն որք ունէին ընդունակութիւն, եւ կատարեալ շքեղութեամբ աւանդեցաւ Ռոնալուայի պաշտամունքը, կրկին հրաւիրելով գիշերային այն տխուր Հսկման, այսինքն «Մատնութեան և չարչարանաց Յիսուսի ներկայացման»։

Գիշերը ժամը 2 1/2 ին արդէն բոլորսած էր Հսկումն տխրագին կերպարանօք և աղիողորմ եղանակաւ, ներկայացման պատկերը մէկ կողմէն, և ողբաձայն երգեցողութիւնք միւս կողմէն առաւել կը տխրացնէին ժողովրդեան սրտերը որ բոլորովին տրտում էր։ Եկեղեցւոյ դրութիւնը և խնկոց բուրումը կը յիշեցնէր մահուան և գերեզմանի այն սարսափելի հոտը – ինչպէս պարահանդէսներու մէջ «ոբ էլ ինոր» և «լուանոր» հոտը–կը յիշեցնեն նորա հակապատկերը. նաև ողբաձայն երգեցողութիւնք սրտերու չար հակումները կը դրդէին, որպէս թատրոններու մէջ նուագարանաց եւրոպական եղանակը հանդիսականաց կիրքերը կը շարժեցնէին և այն. . . այս երկու հակադիմի պատկերաց մէջ եղած տարբերութիւնը սա էր, որ առաջինը հոգեկան, իսկ վերջինը մարմնական էր։

Խիստ ցաւալի կէտն այն է, որ հոգեկան զգացումմը տարուէ տարի տկարանալու վրայ է Քրիստոնէից և մանաւանդ մերազնեաց մէջ. սորա պատճառը, ըստ իմ տկար համոզման չէ այլ ինչ, բայց միայն մեր Ազգ. և մանաւորի վարժարանք չեն աւանդեր գործնական և ազդու միջոցներով Քրիստոնէութեան ուղղութիւն մեր մանկութեան եւ երիտասարդութեան հասակին երկու սեռից ալ, պարտ ու պատշաճ տնօրէնութեամբ, քանզի մարդուս հոգին շօշափելի մարմին մը չունի որ անոր անհրաժեշտ պէտքեր զգալով հոգան մարդիկ, այսու հոգին մարդկանց աղքատ իսկ մարմինք հարբստացած են, աշխարհիս վրայ։

Յոյժ ցաւալի կէտ մ'ալ կայ, այն է ընդհանուր հրապարակի վրայ մինչեւ ցարդ հազարաւոր թերթեր և պարբերական հանդէսներ և հրատարակութիւնք կը գտնուին, անոնց մէջէն հազուագիւտ են մարդոց բարոյականը մշակելու համար նորանոր ուղղութիւններ առաջնորդող թերթեր ընթերցասէր անհատից, կը պակասին նա մանաւանդ մեր մէջ բարոյասէր խմբագիրք բացի մէկ կամ երկու երեք ազնուասիրտ խմբագրաց, կը համարձակիմ ըսել,

որոց առաջինը հանգիստացած է Մանզումէի լրջամիտ և ճշմարտախոս խմբագիր տնօրէնն, իսկ երկրորդն Դուսատանի Տփղիսի մէջ հրատարակեալ «Նոր Դար» անուն թերթի խմբագիր Մեծ. Ս. Սպանդարեան. եւայլն։ Կը մաղթեմք ի Տեառնէ որ այդ արտացէ ի մեզ և յաւելցի զթիւս ուղղասէր հեղինակաց և գործող Ազգ, մշակաց, իսկ հակառակ ազգի օգտին և կրօնի աշխատողներու սրտերն ալ դէպ ի ճշմարտութեան առաջնորդեսցէ։

Ժամանակը եկաւ վեց աւետարանաց կարգին առաջին երկարաւետարանը սկսաւ կարդալ Ս. Պատրիարք Հայրն խիստ ազդու եղանակաւ և հետեւաբար բոլոր երգեցողութիւնք մի ըստ միոջէ կատարեցաւ։ Դիշերային ժամը հինգ ու կէս էր երբ սկսաւ Ս. Պատրիարք Հայրն քարոզ խօսելու, ժողովուրդը տխուր և յուզեալ էր, իսկ Պատրիարք Հայրն ևս քան զեւս յուզեալ յոյժ տաղտնդաւոր և ոգեւորիչ բացատրութեամբ նկարագրեց Յիսուսի կենսական պատմութիւնը և նորա անտանելի չարչարանքը առ այս ընդ երկար պերճաբանօրէն խօսեցաւ և քարոզի վերջաբանութեան ուղղութիւնն էր մի խօսքով, Յիսուսի մեզ համար բրած զոհողութեանց փոխարէն մեր ընելիք պարտաւորութիւնը առ այն երկնային Բարերարն մեր և առ միմեանս յայտ աշխարհի, քարոզը վերջացաւ մէկուկէս ժամուան մէջ խիստ տրամաբանական և հրահանգիչ վերջաբանութեամբ մը. և ժամը եօթն էր եկեղեցին աւարտեցաւ, սակայն մեր սիրելի Հայրն ալ ուժասպառ եղած էր թէպէտ եւ ամենայն համբերութեամբ։

Չեմ յուսար որ զայսպիսի մի զոհողութիւն մեր փափկասուն եպիսկոպոսներէն և ոչ մէկը յանձն առնու մէկ կամ երկու բացառութեամբ, այն իսկ է մեր համոզումը որ մեր արդի կրօնականաց դասուն մէջ միմիայն կը փայլի մեր առաքելաշնորհ և անձնատուր հովիւ և ամենապատիւ Պատրիարք Վեհապետեան որոյ պատկառելի առաչեւ չեմ կարող, իմ այս տկար գրչովս յայտնել որդիական սրտագին յարգանացս հաւաստին, որով կեցցէ՛ ընդ երկար կեանս ի պարծանս ազգիս և կրօնի մերում ամէն։

Ամենախոնարհ որդի

Պ. Խ...ոլ Կ. Տ. Մ...ոնեան

Կ. Պոլիս 11 ապրիլ 1887

Թէպտիլի ապ ու հավա իթմէքլիք, հէր եէրտե օլուր, վէ հէր եէրտե իգթիզա իտէր. վէ եաղ մէվսիմնտէ, գուտրէթ սահիպի օլանլար քէօյլերէ վէ պաղլարա պաղչէլերէ սահրալարա չբգարլար, պունա հիչ պիր չէյ տէնիլէմէզ, հալ պու քի, Խաթանպօլտա, Նիչէ ֆամիլեալար, ալէլ խուռուս միլլէթիմիզտէ, երքէքլէրինին հալինէ վէ գուտրէթինէ ասլա զագմաեարագ, վէ վարը եօղու հիչ տէյնէմէեէրէք. Նիչէ խուսուսլարտա իսրաֆա տիւչար գըլըպ վէ խարապիկեթլերինի, պիլա ինսաֆ մուճիպ օլտուգլարը կիպի, մէզքիւր քէօնէ կիթմէքլիք խուսուսունտա տախի, էնվայի եալանտան քէյֆսիզլիքլէր չբգարըպ վէ սէպէպլէր ույտուրարագ, քէզալիք իսրաֆա տիւչար գըլմագտա տըր. Պիր դաչ այտան պէրու, սալար։ Պիր դաչ այտան Անտօն էֆէնտի Սագաեան օլտուղու հալտէ նէչրինէ տէվամ օլունմագտէ պուլունան, վէ հաֆթատա իքի տէֆա չբգարըլմագտէ օլնան Մաղիկտէ, պու եօլտա, սայիր էնվայի ֆայիտէլի պէնտալէր տէրճ իտիլմիշ օլտուղունտան, այնէն տէրճու պէեան իտէրիզ։

Մաղիկին եբլաբը Խաթանպօլ իչին 100, վէ Թաշրալար իչին 115 զուրուշ օլուպ, մահէլլի իտարէսիտէ, Խաթանպօլտա, Պապը ալի ճատտէսինտէ 20 նիւմէրօտա տըր։

ՀԱՎԱ ԹԷՊՏԻԼԻ

Գատընլար խասթալըգլարընըն զէմանը եաղլաշտը։ Միտէ իւֆիւնէթլէրի, պաշ տէօնմէլէրի, տէրմանսըզլըգլար, իչթահսըզլըգլար, հէքիմլէր պիր տիւրլիւ աղնաեամաեօրլար, խասթալըգլարը եավաշ եավաշ օրթաեա չբգմաեա պաշլար. վէ զարիպիտէ քէօեէ կիտիչլէրի ագըպինտէ պու խասթալըգլար միւնտէֆի օլուեօր.

Պիզ պու զարիպ հալէ պաշգա պիր մանէա վիրէմէեիպ, եալընըզ տիեէճէկիզ քի, Խաթանպօլուն քէօյլերի պիզիմ միւսիւ տօգթօրլարտան զիեատէ, գատընլարը խասթալըգլարընտան աղնաեօրլար. հաթթա, պիզիմ էֆքեարըմըզճա, պիր գատըն խասթէլէնիր իսէ, հէքիմէ միւրաճաաթտան իսէ, պիր քէօեէ կէօթիւրիւլսէ տահա իյի օլուր։

Մատամ Սօֆինին տէրմանսըզլըգ խասթալըղը պու սէնէ էրքէն պաշլատըղընտան, պիր սըրասընա կէթիրիպ, էվվէլքի ագշամ զէվճի Անտոնիկ աղաեա տէտի։

—Էօնիւմիւզտէ քի հաֆթա, Պիւյիւքտէրէեէ՝ մի օլուր, Ատաեա՝ մը օլուր, պիր կիթսէնտէ, էվ պագսան։

—Տուր պաղալըմ, հէյլէ եաղ կէլսին. հէմ տօղրուսունու խսթէր իսէն, Սօֆի, պու սէնէ բէքտէ նիյեթիմ եօգ տուր քէօյէ չբգմաեա։

—Զըլտըրտը՝ն զահիր սէն...։

—Զօգ շիւքիւր տահա պիր չէյ օլմատըմ էմմա, մասրաֆլար արթտըգճա, գօրգարըմ քի օլտէտիկինտէ օլաճագ։

—Նէ եաբալըմ, Ալլահ էլպէթ պիր թարաֆտան պիր գարու աչար։

—Էհ, նէ վագըթ աչարսա, պիզտէ օլ վագըթ կիրէրիզ, նէ՝ լազըմ եանլըշ գարու վուրմաեալըմ, հէմ պէն սանա պիր չէյ սէօյլէեէի՝մ մի, զէվգու սէֆա իչին բարա խարճաեաճագ վագըթ տէկիլ տիր։

—Դա պէն զէվգ իչին մի՝ քէօյէ չբգալըմ տէեիեօրում, էկէր շու տէրմանսըզլըգըմ օլմասա հիչ կիտէրմիեիմ։

—Սապահլաեըն օղլում Բիէռի էլինտէն ալընճաեա գատար, հալ կէլտի պաշըմա, հիչ տէրմանսըզ պիր ատամ, չօճուղու էօյլէ տէօկէպիլի՝ըմի։

—Խըրսլանըրսամ գուվվէթ կէլիր իւսթիւմէ։

—Էօյլէ իսէ, Նէ՝ քէօեէ կիտէլիմ, սէն հէր կիւն խըրսլան։

—Դուզում Անտօն աղա էյլէնճէ. եէ չբգմա՛...։

—Էյլէնմէեօրում, Սօֆի, ճիտտի սէօյլէեօրում, վագթիմ եօգ, նէ եաբաբըմ, պու սէնէ Պէյօղլունտա գալըբըզ։

—Էյ նաֆիլէ տիմէ, պէն ալէմէ ըէզիլ օլամամ։

—Նիչի՞ն ալէմէ ըէզիլ օլաճաղըզ։

—Պիզիմ իսմիմիզ չբգմըշ տըր քի, հէր սէնէ քէօյէ կիտէրիզ տէյի, էկէր պու սէնէ չբգմազ իսէք, պին տիւրլիւ մանէալար վիրճճէքլէր։

—Է՛հ, հավա թէպտիլի իտէճէկիմիզէ, իսմիմիզի թէպտիլ իտէրիզ...։

—Ճանըմ, պու ագշամ սէն նէ՝ օլմուշսուն, պիւթիւն աքսի բիւքսի ճէվապլար վիրիեօրսուն։

—Նէ եաբաբըմ, Սօֆիմ, բիեաչա բէք տուրկուն, գամպիօլարըմըն վատէսի եագլաչտը, սաթըշ եօգ...։

—Պին տէֆա տէմիշիմ տիր քի, էվին իչինտէ իչ լագըրտըսը օլմաեաճագ։

—Էօյլէ իսէ, սէնտէ պանա, քէօյլագըրտըսը իթմէեէճէքսին, կիրիչի՞միսին պու գօնտիսիօնա։

Պու արալըպ պէսլէմէ օտաեա կիրիպ տէտի,

—Մատամ, չէլէպի Գօսթաքի կէլտի։

—Գանղի՞ Գօստաքի։

—Շու, Պիւեիւքտէրէտէքի չօրպաճը։

—Մէօյլէ պուեուրսուն։

Պէսլէմէ տիչարը չբգտըղընը միւթէագգըզ չէլէպի Գօսթաքի իչէրի կիրտի։

—Վա՛յ, հօչ կէլտին չօրպաճը, պունէ բիւզկեար էսթի տէ պէօյլէ պիզի հաթըրլատըն։

—Պիզիմ քէօվճէ պիր տավամըզ վար իտի տէ, լազըմ կէլտի Խաթանպօլա ինէեիմ, մուխիրիմիւն թաստիքլանմասի իցին. բանբօրու գացըրտըզ, տուչունտում նէ՝ եաբաեըմ, հայտէ տէտում պիզիմ Անտոն աֆէնտիյէ կիտէեիմ։

—Հօչ կէլտին, սէֆա կէլտին, նէ վար նէ եօգ քէօյտէ պագալըմ։

—Նէ օլսուն, էյլիք սաղլիք, մուսաֆիրլէրէ պէքլէրիք քի, քէօվիւմիւզ չէնլանսին պիրաղ։

—Զօրպաճը պիզէ կէօրէ իյի պիր էվ վա՛ր մը։

—Սօֆի տուտու չիմտի չօրպաճը եօրկուն արկընը կէլմիչ տիր, սէն գըզա սէօյլէ տէ, բաղը թագըմընը կէթիրսին։

—Զմարա՛ղտա...։

—Գուեուր, մատամ։

—Բաղը թագըմընը տիւզէլթ տէ կէթիր։

Պէսլէմէ բաղը թագըմընը կէթիրիպ, թավլինին իւսթիւնէ գօյտու, վէ չօրպաճը իլէ Անտօն աղատա պաշլատըլար չագմաեա։

—Զօրպաճը չբգան սէնէքի էվի. միզ բէք բահաթսըզ իտի։

—Աճէլէեէ կէլինտի, մատամ, պէն պիզիմ Անտօն աֆէնտիյէ տէտում քի պիր գաչ կիւն պէքլէ։

—Էյ պու սէնէ պիզէ իյի պիր էվ պուլաճա՞գմըսըն։

—Սիզէ կէօրէ կիւզել պիր էվ վար, գօսգօծման պախծասի իլա, գուեուսու թաթլի, ալթի պուեուք օտա, հէմտէ ուճուզ։

—Գանղի՞ էվ տիր։

—Պիզիմ խածի Բանաեօթուն էվի...։

—Բէք կիւզել էվ։

—Նէ՞ սէօվլէրսին մատամա, էվ քի չէօվլէ պիրինճի։

—Բաղը իգրամ իթմէեօրսուն Անտօն աղա։

—Շիչէ պիթտի, սէօյլէսէն տէ տօլտուրսա։

Սօֆի տուտու պիզզաթ քէնտիսի բաղը չիչէսինի ալըպ, քիլէրտէն սու չիչէսինէ բաղը տօլտուրտուգտան սօնրա կէթիրտի, վէ պիզիմ Անտօն աղանըն տախի, կիթտիքճէ աղաը կըզմաեա պաշլատը։

—Զօրպաճը, պու սէնէ բիեաճաեա չալկը գօեաճագլա՞ը...։

—Պու սէնէ, մատամա, չօգ շէնլիք օլաճագ քէօվիւմիւզ։

Պու միւքեալէմէ արասընտա սու չիչէսինտէքի բաղը տախի պիթմէկէ եիւզ թութուպ, պիզիմ Անտօն աղա «Նէ՞ օլմաեա իհթիմալի վար։ եօլունու թութտու։

—Պագսանա, չօրպաճը, պու տէտիկին էվին քիրասը նէ՞ տիր։

—Անտօն աֆէնտի, սէնին խաթրըսը իչին, 40 լիրաեա պիթիրիրիմ։

—Դա՛, օնէ ուճո՛ւզ... գուզում Անտօն աղա, չու էվի գաչըրմաեաըմ։

—Թութտում կիթտի. Սօֆի, չու եօգարտա, պըրօմուն կէօզիւնտէ բօրթֆէօյլիւմ վար, ալտա կէթիր։

Սօֆի տուտու տագըգասընտա հոթէնիլէն բօրթֆէօյլիւ կէթիրտի, վէ Անտօն աղա 3 ատէտ պէշ լիրալըգ պանգնօթ չբգարտը, վէ չօրպաճը-եա վիրէրէք տէտի։

—Ալչու օն պէշ լիրաեը բէյ տէյի վիրիեօրում, 40 լիրաեա գապուլ իթտիմ էվի։

—Պէն տէ վիրտիմ։

—Էվ սահապը ճայմասըն հա՛։

—Էվէ սահապը գարըշմազ, պէն գարըշըրըմ, պէնտէ սօզ պիր տիր։

—Էօյլէ իսէ հայտէ, սուֆրաեա իանէլիմ տիեէրէք, նէչէլի պիր հալտէ եէմէք օտասընա ինտիլէր։

Էրթէ սապահը Անտօն աղանըն ագը պաշընա կէլտի իսէտէ, իչտէ իչտէն կէչմիշ իտի. ֆագաթ, պունուն իլէ պէրապէր ահտ իթտի քի, պիր տահա իչկի արասընտա բազարը. ղա կիրիչմէսին։

Սօֆի տուտու իեիճէ տիր. տիզլէրինտէքի տէրմանսըզլըգ, քէօյտէքի էվ թութուլարտան պէրի պիր ազ գուվվէթլէնմիշ տիր։

Իչիթտիկիմիզէ նէզարէն, տօգթօր Պիւյիւքտէրէ, մատամ Սօֆինին թէեավիսինէ պաշլամըշ, վէ աթիտէքի թէսիրլի ըէչէթաեը վիր միչ տիր։

Վալանսիէնլի շարգա կաեանի,	վիօլէ	
աթլազ գօրտէլա իլէ,	Լիրա	2—75
Լուիքէնզ պոթ, վիօլէ	»	1—50
կան Ռէնիեէ, վիօլէ	»	0—50
Շէմմիլէ տանթէլ վիօլէ	»	1—50
Ֆիսթան, թիւնիւկ ալբակ, ժիւբոն սուա. կաեանի վիօլէ		
կաօն գօրտէլա	»	14—50

Պու գօսթիւմհաֆթատա իքի տիչարտան գուլանըլաճագ։

Սիւրիւնմէք իչին բուտրը տը Վէլութին բուժ է պըլան (գըրմըզը վէ պէեազ) Գութու 12

Օ տը Գօլոնեը, քիլօ 6

Գրէմ տը Սավոն, դավանօզ 32

Կլիսէռին իժէնիք . . . սաաթտա պիր եիւզիւնէ վէ էյլէրինէ սիւրինէճէք,

Մատամ Սօֆի տուտու իչին։

ՏՕԹԹ. ՊԻՐՅԻՒՔՏԷՐԷ

Մօնսիէօ տօգթօր Պիւյիւքտէրէնին ըէչէթալարընը թէէսիրի աչքեաբ իսէտէ, բէք պահալը էճզալար թէրթիպ իլէտիկինտէն, իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, հէր պիր եազտըզը ըէչէթալար 20—25 լիրաեա եաբըլըեօր իմիշ։

Ա. Զ. Դ

ԱԶԴԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս յառաջիկայ 1888 տարւոյ Օրացոյցի տպագրութիւնն նուազուրդի դնել արժան դատած լինելով, ներկայիս հրատէր կը կարդայ առ Հայազգի Մեծ. Տպագրիչս, որ յառաջիկայ ուրբաթ օր, 17 ապրիլ, ի ժամ 7, Հոգաբարձութեանս Դրասենեակն, ի Մեծ Նոր խան, թիւ 49, գալ հաճին։

13 ապրիլ 1887

Կ. Պոլիս.

ՄԻԼՀԻՄ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

Պու տէֆա, պա իմթիեաղը ալի, իտարէխանէմիզտէ Շէֆֆաղ իսմիլլէ պիր սիկարա քեաղըտը չբգարըլմագտա օլտուղունտան, բիայէթլու էհալիմիզէ իլանա միւսարաթ իտէրիզ։

Մէկզիւր քեաղըտ, Ֆրանսանըն էն մեշհուր պիր ֆապրիգասընտա բիրինճտէն թէրթիպ օլունմագտա օլուպ, հէր պիր եարբաղընտատա իմզա պուլունմագտա տըր։

Պու նէֆիս քեաղըտան, պէհէր գութուտա 60չար տէֆթէր պուլունտուգտան պաշգա, հէտիյէ օլարագ տախի, եա պիր թանէ չագը, եա պիր սիկարալըգ, եա պիր թիւթիւն վէ եախոտ քիպրիթ գութուսու, վէ տէ եախոտ պունլարա միւմասիլ պիր չէյ պուլունաճագ տըր։

Իմտի, բաղպէթլու էհալիմիզտէն, հէմ ալէա վէ թիւթիւնիւ տէ սէօնտիւրմէզ քեաղըտ այմըշ օլուպ, վէ հէմտէ ուֆաճըգ պիր պախթ թէճրիւպէսինի միւրատ իտէն զաթլարը, մէզքիւր քեաղըտան իշթիր. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մեծ ախորժակը բերէ ընթերցողաց։

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց, լրագրավաճառաց, և Պահանջէ գաբուի ջրավաճառաց քով։

Գին 2 դահեկան

Կեդրոնատեղին է Աշճեան տըպարան։

SIROP DE BRIANT

ՍԻՐՕ ՏԸ ՊՐԻԱՆ

Բարիստէ էճզախանէսի, Ռիվօլի սոգագ Ն. 150.

Իչպու չուրուպու, թապիպլէր էլլէ սէնէտէն պէրու, կէօքիւս հասթալըգլարը, վէ էօքսիրիւք, վէ նէզլէ, վէ պրոնշիթ, վէ գաթար, վէ կրիբ վէ սայիրէ իչին թէրթիպ վի թէնպիհ իլէմէքտէ տիրէր։ Մէգքիւր չուրուպ գիեատէ չաբուգ թէէսիր իտիպ, վէ զիեատէ լէզիզ, վէ զիեատէ էհվէն մուալիճէլէրտէն պիրի տիր։

Շիշէսի 2 ֆրանգ 25 սանթիմ տիր։

Շու աթիտէքի իմզաեա տիզգաթ օլունմալը տըր։

Պէյօղլուտա Մ. Գանճիւք պիրատէրլէրի Պրիթանիք նամ էճզախանէլէրինտէ, վէ Իզմիրտէ տախի Մ. Մարդ Գանճիւք էճզախանէսինտէ պուլունուր։

ՍԻՆԻՐԷ ՏՕՑԻՐ ԻԼԼԷԹԼԷՐ

ՍԱՐՍ. ԻԼԼԷԹԻ

Իչպու ժէլինօ թէսմիկեէ օլունան չէքէրլամէլէր, սինիրէ տայիր իլլէթլեր իչին, էն զիեատէ շիֆապախշ պիր մուալիճէ տիրլէր։ Սարա իլլէթի իչին, հէր նէվի մուալիճէտէն զիեաաէ գուվվէթլի, թէէսիրլի, վէ ֆայիտէլի տիրլէր։

Պու չէքէրլամէլէր, ալէլ խուսուս պաղը զէմանլէրտէ, գատընլարը իզթիրաբընը մուհիպ, վէ տէրէճէյի նիհաեէտէ թէէսիւր վէ հիստէթէ տիչար օլուպ, թարաֆ ու էթրաֆլարընը հիւզն ու մէլալարը օլան ֆէնալըղը, ֆէվզէլատէ սուրէթտէ տէֆ վէ իզալէ իտէրլէր։

Պունուն թէքմիլ չիշէսի 8 ֆրանգ, վէ եարըմ չիշէսի տախի 4½ ֆրանգ տըր։

Պէյօղլուտա վագը Մ. Գանճիւք պիրատէրլէրին Պրիթանիք նամ էճզախանէլէրինտէ, վէ Իզմիրտէ տախի Մ. Մարդ Գանճիւք էճզախանէսինտէ պուլունուր։